

NGÔN NGỮ CHUNG VÀ LỜI NÓI CÁ NHÂN

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Hiểu được khái niệm ngôn ngữ chung và lời nói cá nhân.
- Có ý thức học ngôn ngữ chung và trau dồi lời nói cá nhân.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LUU Ý

Ngôn ngữ tồn tại trong kí ức, trong bộ nhớ của mỗi người với tư cách là những chuẩn mực chung, thống nhất của xã hội ở một thời kì nhất định. Chuẩn mực ngôn ngữ là hệ thống ngôn ngữ đã được xã hội lựa chọn và củng cố trong quá trình hoạt động ngôn ngữ. Nó được coi là hệ thống mẫu mực trong các biến thể ngôn ngữ, được mọi người thừa nhận và sử dụng trong giao tiếp.

Lời nói cá nhân là sản phẩm của mỗi người khi vận dụng ngôn ngữ chung vào việc tạo lập văn bản (nói và viết) để giao tiếp. Nó mang dấu ấn cá nhân, là kết quả sáng tạo của cá nhân, là nơi thử nghiệm, xác lập những nhân tố mới. Những nhân tố mới này được củng cố qua thời gian, góp phần vào sự phát triển của ngôn ngữ chung.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Trên đại thể, GV hướng dẫn HS tìm hiểu bài, làm bài tập theo trình tự đã có trong SGK.

2. Gợi ý giải bài tập

Bài tập 1. Câu tục ngữ cho biết mọi điều đều phải học, trong đó có *học nói* (cũng là *học viết*). Đó là học ngôn ngữ chung. Có hai cách học ngôn ngữ chung như đã trình bày trong SGK. *Học nói* cũng bao hàm cả ý học cách trau dồi lời nói cá nhân.

Bài tập 2. Nội dung của các câu tục ngữ, ca dao được bài tập dẫn ra để cập đến mối tương quan giữa mỗi con người với lời nói cá nhân của họ : người có nhân cách cao đẹp (*người khôn, người thanh*) thì lời họ nói ra cũng mang tính cách đó (*tiếng nói dịu dàng dễ nghe, tiếng nói cung thanh*) ; người có nhân cách thấp kém (*người thô tục*) thì lời họ nói ra chỉ là tầm thường, hèn hạ (*điếc phàm phu*). GV có thể cho mỗi HS (hay mỗi nhóm HS) phát biểu, bình luận về nội dung từng câu tục ngữ, ca dao ấy.

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyễn Thiện Giáp (Chủ biên) – Đoàn Thiện Thuật – Nguyễn Minh Thuyết, *Dẫn luận ngôn ngữ học*, NXB Giáo dục, 1997.
- Đinh Trọng Lạc (Chủ biên) – Nguyễn Thái Hoà, *Phong cách học tiếng Việt*, NXB Giáo dục, 1993.
- Cù Đình Tú, *Phong cách học và đặc điểm tu từ tiếng Việt*, NXB Đại học và Trung học chuyên nghiệp, H., 1983.